KURJER KRAKOWSKI.

Dnia 11 listopada roku 1834.

WTOREK.

Pismo to wychodzi codziennie o 3 z poł. wyjąwszy niedzielę i święta uroczyste.

Przedpłata kwartalna złp. 5.

Ner 35.

Niemcy. Ochotnicy zaciągają się ciągle do wojska bawarsko-greckiego, mianowicie Niemcy północni i wracający żołnierze z Grecyi, dokąd nowy oddział w tych dniach wyruszy. — W Monachium wystawa sztuk pięknych trwać będzie od 15 listopada do 31 grudnia. — Układy z xięciem Leuchtenberg już przyszły do skutku i wkrótce będzie ogłoszony małżonkiem Donny Maryi II. królowej portugalskiej.

Szwajcarya Hr. Bombelles poseł austryacki przy kantonie związkowym Bern oświadczył w swojej nocie: iż obecny stan rzeczy, zewnętrzne stosunki, a mianowicie sceny zaszłe z czeladzią rzemieślniczą objawiającą tamteiszy sposób myślenia, niedozwalają mu dłużej utrzymywać czynności dyplomatycznych z rządem centralnym szwajcarskim, który dla przytoczonego powodu powinien być przeniesiony do innego kantonu, lub też rada związkowa ustanowiona, na nadzwyczajnym sejmie, ażeby interessa zewnętrzne kraju nie doznawały przerwy nader szkodliwéj dla handlu, jako jedynego źródła dochodu tamtejszych mieszkańców.— Podobnych not obawiać się trzeba i od innych posłów zagranicznych.

Turcya. Nieporozumienia Sułtana z Mehmedem Alim groźną przybierają postać; wojska tureckie pod Koniach do 60000 już wynoszące wzmacniają się ciągle nowemi oddziałami przybywającemi z krajów europejskich.

Portugalia. Niepotwierdzają się wcale wieści o zaszłych niespokojnościach zmyślonych i rozsianych przez stronnictwo nieprzyjaźne i konające. Przeciwnie dowiadujemy się z pewnością, że się Saldanha dla swojej stałości połączonej z umiarkowaniem, wszystkim podoba.— Rząd wyznaczył wszystkim żołnierzom i oficerom angielskim nagrodę, za przyczynienie się do wywalczenia swobód i niepodległości krajowéj.

Hiszpania. Powstancy pod dowództwem Zumalacarreguy przeszli rzękę Ebro, ale dowiedziawszy się o nadchodzących wojskach królowéj cofnęli się spiesznie szukając w górach schronienia jak i inne bandy których naczelnicy, przewidując koniec smutny, wcześnie je popuszczali. Nie udało się karolistom zamięszać spokojności Katalonii; — z Aragonii i Valencyi już ich wypędzono. Lorenco, którego korpus napadnięty został przez powstańców pobił ich zupełnie; liczba poległych rannych i jeńców, wynosi do 2,000 a tak z mniemanej i okrzyczanej klęski Lorenca zrobiła się klęska karolistów.

Gdy podczas posiedzenia procerów dnia 18 z. m. pan Burgos były minister Ferdynanda VII. wszedł na salę, podniósł się jenerał

Ricardo Alava deputowany Kortezów z r. 1823 i oświadczył, że oburzenie narodu na sprawców kradzieży grosza publicznego jest tak wielkie, iż honor izby nie pozwala ażeby największy naczelnik rzeczonych oszustów miał się w ich znajdować gronie. Powszechne szemranie potwierdziło to przekonanie tak, iż prezes izby wyprosił nakoniec za drzwi pana Burgos, który się dzielił pożyczkami przez króla Ferdynanda zaciąganemi, a mianowicie Guebhardowską. Trzeba i to wiedzieć, że wspomniony minister odmieniał rolę stosownie do okoliczności czasu i potrzeb swoich a dogadzając swojej nienasyconej chciwości, dopuszczał się najjawniejszych przekupstw etc.

Grecya. Zbuntowani albańczykowie wzywali poddanych berłu Ottona króla greckiego, aby się z niemi połączyć, ale im się źle powiodło, gdyż ani jeden Grek nieprzeszedł na ich stronę.

P. Aime-Martin wydał dzieło w języku francuzkim o edukacyi matek czyli o cywilizacyi swiata przez kobiety. Autor przebiega na wstępie z pochodnią historyi różne wieki w życiu ludzkości i wykazuje dowodnie, jak w każdym okresie historycznym, wpływ kobiet był silny na stan spółeczny narodów i jak ten wpływ był zarazem niejako termometrem stopnia oświaty i bytu wszelkich ludów. — U starożytnych Azjatów kobieta była prostą służebnicą mężczyzny, u Spartanów nieugiętéj duszy i wojennego serca jak bohatyrowie Termopilowie, u Ateńczyków rozkochaną w zmysłowości i powabną jak piękne niebo Attyki, u Rzymian heroiczną i skromną, gdzie zgwałcenie wstydu jednéj niewiasty przekształciło formę polityczną; a ten charakter płci pięknéj czyż nieodbija wiernie na sobie kultury umysłowéj i stanu politycznego wspomnionych ludów? Potem autor zapatruje się na bieg całego życia i dostrzega, jak pierwsze nasiona rzucone w serce dziecięcia ręką czułej i światłéj matki, przechowują się w niem ciągle, jak niegdys ogień Westalek; w posępnych dniach życia z rozczuleniem wspomina cnotliwy młodzieniec pierwiastkowe chwile spędzone w objęciach matki i cios samobójczy zatrzymał się częstokroć na głos pocieszającéj religii zaszczepionej przez najlepszą opiekunkę. Nieład anarchiczny w uczuciach i myślach, potworne o szczęścia wyobrażenia, urojenia fantastyczne, misantropia, a ztąd rozpacz, zupełne zamknięcie i zobojętnienie serca dla bliźnich, ten pewien rodzaj szaleństwa i idiotyzmu, oto są owoce dzisiejszego wychowania w wielu krajach, troszczącego się jedynie o przeładowanie umysłu czczemi i bezużytecznemi wiadomościami, a ukształcenie serca odłogiem zostawującego. Lekarstwem najskuteczniejszem na tę chorobę najpiękniejsze zarody życia w zawiązku trującą, jest podług Aimé-Martin starowne pierwiastkowe wychowanie dzieci przez matki godne tego nazwiska. Nietrudno zaiste o licznych mistrzów zdolnych zapełnić głowę młodzieńca zapasem umiejętnosci, ale jakże trudno znaleść takiego, któryby chciał zrozu-

mieć skłonności, niedołęstwo, tysiąc dolegliwości i potrzeby młodzieńczego serca i zniżyć się do tych działek błogosławionych przez Chrystusa. Tak wielkim i tak świętym obowiązkom, matka jedynie wydołać potrafi, ta bohatyrka heroicznego się poświęcenia dla niewdzięcznego może kiedyś dziecięcia. Do tak trudnych a słodkich jednak powinności każda dziewica winna się przygotować stosowną edukacyą. Umeblowanie pamięci znajomością języków, upiększenie umysłu odrywkami literatury i historycznemi wiadomostkami, muzyka, taniec, śpiew i ukształcony smak w wyborze pięknych strojów nie stanowią podług autora dobréj edukacyi młodéj dziewicy, gdyż te wszystkie nauki kształcą ją raczéj na kochankę i do życia salonowego, a nie sposobią jéj na dobrą małżonkę i matkę. Ukształcenie serca przez wpojenie gruntownych zasad religii i uczuć łagodnych i cnotliwych, zamiłowanie domowego pożycia a wstręt do głośnych zabaw, poznanie trudnych obowiązków małżonki i matki; te są główne podstawy wychowania płci pięknéj podług Aimé-Martin. Odczytanie tego dziełka może być przyjemne matkom, bo styl jego jest tak słodki i ujmujący jak płeć, do któréj autor przemawia, a uwagi i rady zbawienne nieodzowne do prawdziwego wykształcenia córek, nastręczą im wiele środków bardzo użytecznych w ich szanownym zawodzie.

Polacy sławni z czynów wojennych w krajach obcych z 16 i 17 wieku.

1. Arciszewski Krzysztof był admirałem flotty holenderskiéj i wojował na morzach Ameryki.

2. Baryszko Wojciech odznaczył się pod Strygoniem w bitwie przeciw Turkom, za co go Cesarz Rudolf ślachcicem mianował.

3. Baczyńscy Maciéj i Wojciech wielką sobie sławę zjednali walcząc przeciw Turkom w Węgrzech, Siedmiogrodzie i Wołoszech.

4. Charbicki Stanisław wojował podobnież z wielką dla siebie sławą w Węgrzech i Siedmiogrodzie, w swoim czasie słynął z odbycia licznych podróży i umiejętności kilkunastu języków.

5. Chełmski Marcin walczył z Francuzami przeciw Hiszpanom i z cesarzem Rudolfem przeciw Amuratowi pod Agrą i Taurynem na czele chorągwi własnym kosztem wystawionej. Maciej Austrjakus naczelnik wojsk cesarskich zwał go: *fortissimus equites Polonus* (najdzielniejszy rycerz polski.)

6. Gniewosz Jan Rawicz żył pod Stefanem Batorym i potykał się zaszczytnie w Węgrzech przeciw Turkom. Imie jego było przysłowiem waleczności u Niemców.

7. Gnoinski Krzysztof przelewał podobnież krew swoję w obronie Chrześciaństwa przeciw Muzułmanom i w jednej bitwie mając tylko 30 koni, 400 jeńców zabrał.

8. Kleczkowski Wojciech wódz tak zwanéj lekkiéj jazdy Lisowczyków w wojnie czeskiéj dzielnie się przyczynił do ocalenia Ferdynanda II. prowadząc nieustraszonych Lisowczyków na pierwszy ogień.

9. Kochanowski Piotr tłomacz niepospolity wyzwolonej Jerozolimy Tassa był kawalerem Maltańskim

i znajdował się z maltańczykami w kilku wyprawach morskich.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

Osobliwy sen.

Sławny numizmatyk i bibliotekarz Krystyan Schlegel miał sen jedną nocą pierwéj, niż rozwiązanie jego żony nastąpiło, że mu żona umarła. We śnie ułożył elegją na śmierć żony i tak ją dobrze pamiętał, że ją dosłownie napisał. Tegoż samego dnia umarła jego żona, a on na uczczenie jej skonu kazał wydrukować elegją, którą we śnie ułożył.

W uroczystość Wszystkich Swiętych rzekł pewny jegomość do nieszczęśliwego małżonka: „dla czegoż pan twierdziesz że dziś niejest święto jego patrona? „Moje imieniny przypadają w dzień 40 męczenników, odrzekł małżonek smutnie.

Sławny poeta Milton, jak wiadomo, utracił w jednym czasie wzrok i żonę, lecz wkrótce ożenił się powtórnie. Jeden z jego przyjacioł dziwił się bardzo, jąk panna mogła się odważyć zaślubić pozbawionego wzroku. — „W wielkim błędzie pan jesteś, rzekł Milton, gdybym jeszcze był słuch stracił, zrobiłbym niezawodnie najlepszą partyę w całéj Anglii"

Pewnemu oficerowi przeznaczono na ordynansa świeżego rekruta, cokolwiek jak mówią nieprzytomnego i niezgrabnego. Gdy te dwa przymioty codziennie się w nim więcéj rozwijały, oburzony oficer rzekł mu te słowa: do stu armat! czyż niemieli mi przysłać kogo innego nie takiego gapia. — W wojsku wszystko do kalibru, panie poruczniku, odpowiedzsał żołnierz: — byli lepsi, posłano ich gdzieindziej, mnie zaś tu przysłano.

Przybyli do Krakowa. Cielecki Ferdynand ob. z Polski. — Bandurowa Anastazya ob. z Pol — Różycki Erazm ob z Galicyi, — Dembińska hrabina z Gal. — Schmidt Bernhard piw. z Pruss. — Srednicki Ludwik ob. z Polski. — Pęczkowski Paweł z żoną z Pol. — Stanowski z żoną z Polski. —

Opuścili Kraków. Nikorowicz Adam ob. do Polski. —

W DRUKARNI JÓZEFA CZECHA.